

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Discursul de deschidere

cu care directorul Despărțământului Oravița al „Asociațiunii”, prot. *Victor Poruțiu*, a deschis la Vranî adunarea generală din Dumineca trecută.

Onorată Adunare generală,

Comitetul despărțământului Oravița se prezintă înaintea D-voastră pentru a-și face raportul anual. Cu nădejde în Dzeu și cu încredere în așteptările voastre venim cu dorul de a ne împlini nu numai o datorință formală, ci cu intențiunea de a fi de folos celorce vor asculta povețele date. Un gând ne-a calauzit în drumul nostru, gândul de-a sărbători împreună, inteligentă și popor, acest act de valoare națională. Iubim poporul, despre ceiace nimeni nu se poate îndoi; iubim cultura lui, iubim tot ce contribuie la formarea caracterului lui. Îi vom binele, ne vom nizu pentru prosperarea lui, și ne va fi prețioasă limba, arta, istoria, instituțiile și tradițiile lui. Ba mai mult! Vom lucra pentru deșteptarea lui, vom stărui să-și priceapă drepturile de viață și cultura națională, și să și lupte pentru ele, câștigându-și astfel independința materială și intelectuală.

Stăruința noastră să fie aceeași: „literatura și cultura română”. În scopul acesta avem lipsă de caractere statornice. În zilele noastre, sub era ipocriei mulți sînt apostoli mincinoși, cari în forme amăgitoare se viră pentru a străbate la la inima poporului, cu scopuri ascunse... Pe cei debili îi dezbină de trunchiul neamului, alții îi ruinează cutotul. Să împedecăm ispita lor, sămănînd sămînța dragostei de neam în inimile poporului, făcînd imposibilă lucrarea meschină a celor perfizi.

Modești, dar sinceri reprezentanți ai cauzei servite de instituția „Aștra, am venit la D-Voastră și ne prezintăm, nu cu aspirațiunii la elogi în ce privește persoanele noastre neînsemnate, ci cu dorința sinceră de a lucra, de voe și nu de silă, din iubire de cauză, deslipiți de momentele intrigei răutăcioase și a urei pătimașe.

Poporul român are frumoase apțiutudini culturale. Românul din fire este artist, de multeori însă și talentele cele mai bune se întunecă ori se pierd cutotul, dacă le lipsește ocazia de a învăța. Sosind aici, mi-s-a spus că unul dintre cei mai buni manuiitori ai instrumentului din orchestra Vraniului, este un om fără carte, dar cuatit mai bine cunoaște

și știe notele, scrisul muziceii. Eată o dovadă eclatantă a talentului, care numai din întimplare, și numai într'o direcțiune mai mică, s'a putut dezvolta și validita.

Știut este că la noi Români lipsesc aproape cudesăvîrșire instituțiile sociale, de recreare, precum și reuniunile de citire și altele. Astfel poporul, în lipsa ocaziunilor de convenire socială, merge la birtul satului și acolo își petrece orele libere, expunîndu-se mai întăi la ruina sănătății, apoi la periclitarea moralei și la întunecarea convingerilor religioase. Să nu fie cu supărare cînd spun că aici avem o îndoită datorință a lucra pentru scăparea la timp a poporului, și să nu așteptăm rezultatele triste ale neactivității uci-gătoare.

Salutînd în locul întăi pe D-na *Dr. Anca*, văduva binefăcătorului avocat din Oravița, care întreaga ei avere de 40000 cor. a testat-o „Astrei” aflîndu-se aici în mijlocul nostru. Salutînd Comitetul arangeator al frumoasei primiri, în frunte cu preoții din Vranî și Iertof, salutînd înfine tot publicul adunat și dornic de progres, deschid adunarea generală.

FOILETON.

Proroci mincinoși.

de *Iuliu Pop*.

— Un an încheiat trăiră ca doi copii dela o mamă, ș'acum, uite cum s'au învrăjbit. Ce zici, soră Ileană? Acolo nu poate fi lucru bun. Uci-gălcrucea numai de biserică se ferește, dar de om nu.

— Apoi lasă că i-se va prinde mămăliga coajă până i-o mai tăia-o ea. Ce gîndești, așa o batjocură pe biata nevestă. Încă dacă ar fi fost o dezmățată, dar așa un suflet de inger, de să nu-i treci nici pedinainte. Era blindă și senină ca o zi de sărbătoare, încît nu te-ar fi lăsat inima s'o atingi nici c'o vorbă legănată. Să-mi fi dat D-zeu mie așa un bărbat, că i-ași fi fost eu lui moașă de știu că nu-i venia voe să-mi înoadă itele. Florica săraca e prea bună, vorba ceia: culcă-te mălai să te tai.

— Și vezi, dragă, de asta mă mir și eu, că debunăseamă o fi dat strechea mai demult între ei și ea tot nu s'a plîns la suflet de om, măcar că multă fiere i-o fi mestecat ăla în miere.

— Gîndia că-i o cireasă coaptă, dar s'o vezi acuma pe sărmana nevestă că-i stinsă, și bun e Dumnezeu de-o scăpa cu zile.

Așa își țeseau vorba cele două vecine pe-cînd luară urma carului ce ducea pe Florica lui Andrei spre casa părinților săi — — — —

Trei săptămîni păzi Florica patul. Insfirșit mîna lui Dumnezeu o trecu peste groapă, dar

stoarsă și veștedă ca o floare atinsă de brumă... Pe încetul i-se mai închegară puterile. Mai ieșea pe podmolul casei în raza soarelui și dezmerda pe genunchi porumbeii cari îi culegeau boabele aurii din poala hainei.

Cum răul vine călare și se duce pe jos, se împinse vremea până Florica a apucat urma lucrului. Acum mai însemna cu acul, ori din furcă resucia firul lung ca jalea, ce uneori i-se punea la inimă. O ardea pe mamă durerea fetei de citeori o vedea așa abătută, dar pentru o lume n'ar fi putut descoase din e o vorbă.

— Nu, mumiță, nu mă mai doare nimic, răspundea Florica cu ochii în pămînt, și ca să mute gîndul mamei, lua povestea pe altă cărare.

— Mumiță, trec pe o vorbă la mătușa Fimia, zise într'o dup'amiază Florica, și luînd furca în brîu, ieși... Cum vorba vorbă aduce, și cu povestea ziua trece, soarele pe'ncetul se ascunse după spatele munților și pecînd umbrele din văi se ridicară pe creasta dealurilor, întunerecul nopții se lăsă peste sat. Abia acum Florica își aduse aminte de casă. Sări sprintenă ca o căprioară și ieși în pași zoriti. Dar nu facu zece pași și se văzu față 'n față cu Andrei al ei, care tocmai venia din livezi cu coasa pe umăr... Frica și dragostea pironiră pașii nevestei în pămînt; își simți mijlocul cuprins, plecă capul pe peptul soțului său... Inimile învrăjbite se împăcară în sărutul păcii... Dragostea îmbrăcată în lacrimi de fericire trase în mormîntul uitării suferințele trecutului și mină de mină, ca doi copii, plecară pe drum înjos.

Acasă se întinse masa, dar Florica nu mai venia. Erau să plece după ea, cînd un cumnat

le aduse vestea că-i pace 'n țară și de gîndul Floricii pot fi liniștiți. Părinții rămaseră pe gînduri... Mama soacră, care de altcîm era o femeie ca o zi bună, nu înțelegea deloc: cum să-mi ia el fata din mijlocul drumului, cu ce nas a și îndrăznit să-i mai caute în ochi, dupăce atîta i-a amărit zilele.

— Las' muere, nu te zdrobi. Tinereta-i ca vremea de vară, cît cu soare, cît cu ploae; ba uneori și cu gheață. Apoi nici Florica noastră nu-i chiar ușă de biserică. Bine că s'au împăcat, pacea îi place, și lui Dumnezeu și oamenilor, zise bărbatul.

— Acum las', las' că n'am ce-i face, răspunse femeia, dar tot mi-ți-l dăscălesc eu, numai să dau față cu el; nu-mi pasă, fie-i Floricăi cît de drag.

— Ba tu nu zice nimic, că numai le stricî inima. Mai bine uită și tu și lasă să uite și el ce-a fost, că știu că nu le aduce nimic pe masă. Pară-ți bine că i-a îndreptat D-zeu pe cărarea cea bună, tu nu-i mai zminți.

Femeia tăcu, dar își puse le gînd că'n altă zi va merge la ei, și tot nu-l lasă pe ginere necanonit. Dimineața o și luă drept la casa lor.

Mămăliga, cît un boț de aur, era pe masă, slobozînd fuor de aburi până'n podele. Prînzul era pus, dar tinerii par' că nu tare se îndemnau, că Florica ridea, ridea mereu de răsuna casa.

— Uite, mumiță dragă, zise alergînd înaintea mamei, cît ce o zări, Andrei mi-a pitulat inelul ș'acum zice că l-o fi mîncat cu mămăligă. Spune-i să mi-l dea.

Soacrei i-se răzniră gîndurile întunecate de

Caracterul.

Ființa omenească în forma ei cea mai adevărată o arată *caracterul*. Cine în lupta grea a vieții e condus de principii, și dela ținta lui propusă nu se abate, despre acela zicem că are caracter firm. Cine însă în hotărârile sale se clatină și în acțiunile sale e nerezoluit, pe acela îl numim deobicei slab de caracter. Om cu caracter intradecibil numai pe acela îl putem numi, a cărui voință e supusă legilor morale; ear purtarea lui înțeleaptă poartă pecetea *moralității*.

În urma acestora caracterul nu poate fi altfel, decât caracter moral: acea însușire a sufletului, care în unii oameni funcționează cu o putere secretă, prin care își câștigă stimă și încredere, care înaintea împreună cu sîrguința. Munca neprihănită îl face pe om capabil pentru alcătuirii mari. Toate voințele sufletești pe cari creșterea bună le dezvoltă în om după un plan orecare, îl califică pentru carierele publice, dar simțul nobil și cinstit îl conduce pe om mai bine în calea vieții decât d. e. priceperea, căci în sentințele ei nu e regulată conducerea de sine, prin toleranță.

Dumnezeu nu are daruri mai frumoase decât talentul minții. Dar putem noi oare să avem încredere în aceasta? Da, dacă e împreună cu încredere și cu cinstă. Baza distingerei individuale e: sinceritatea, încrederea, și cu acestea combinată, este omenia. Acestea sînt acele trebuințe, cari câștigă pe seama noastră aprobarea și simpatia oamenilor. Despre cine se știe că e stăpîn al vorbelor sale, că ceia zice, aceia și face, ceiaice promise, și împlinește — înadevăr omul acela e de mare preț în societate. Formarea caracterului are o mare influență și asupra cursului vieții noastre de mai tîrziu, deaceia formarea caracterului în educațiune este de foarte mare însemnătate.

Precum educațiunea, totastfel și formarea caracterului trebuie să înceapă în casa părintească. În copilărie sufletul este cel mai primitiv, avînd ca talente deosebite: iubirea, împlinirea datorinței, virtutea, omenia cari sug în sine influințele ignoranței, egoismului și ale bătăriei, și astfel să formează pe nesimțite

individualitatea. Pânăcînd întinderea cunoștințelor, după un plan anumit de mai tîrziu, e o datorință a etajii obligămîntului școlar, pîn'atunci cea mai mare importanță trebuie a se așeza pe creșterea morală în periodul întăi al vieții. Cîți oameni nu simt roadele amare ale unei educațiuni greșite. Dar nu numai în educațiunea clasei de jos a poporului, ci și la clasa mijlocie, așa numită: clasa domnească, întîmpinăm o mulțime de greutăți. Și că educațiunea această, intrucît e în stare școala să o contrabalanseze, o știm foarte bine ceice avem chemarea aceasta.

Cel mai mare efect la dezvoltarea caracterului îl are exemplul. Și în casa părintească cine îpremerge copiilor cu exemplu? Tata și mama. Prin destoinicia ageră, imitatoare și observatoare, copilul își însușește și primește în sine primele impresiuni. Unde părinții nu sînt pătrunși de marea însemnătate a educațiunii, sau unde simt aceasta, dar la îndeplinirea lor nu au simțul practic necesar, unde părinții învață copii să mintă să insulte, unde în casă e pururea ceartă și neînțelegere, unde și în comunicațiune lipsește iubirea, blîndeța, poate acolo să se dezvolte caracterul? Înadevăr nu. „Verba movent, exempla trahunt“ zice proverbul. Tocmai așa e și cu copilul. Sufletul copilului prin exemple se nobilizează. Pentru că fie cît de mici la aparință influințele factorilor formării caracterului, cum lumina străbate prin negură, așa străbate și ele înspre cursul vieții de apoi. *inv. Alexa Jianu.*

Societatea pentru fond de teatru român.

Societatea pentru fond de teatru român își va ține adunarea generală la Blaj în zilele de 16/29 și 17/30 August 1911. Invităm la această adunare generală pe toți membrii fondatori pe viață, ordinari și ajutători ai Societății, precum și pe toți binevoitorii și sprijinitorii culturii românești.

Brașov, în 23 Iulie (5 Aug.) 1911.

Virgil Onițiu m. p., *Dr. Iosif Blaga m. p.*
viceprezident. secretar.

Program:

I.

Ședința primă: Marți în 16/29 Aug. 1911.

1. Deschiderea adunării generale la 9. ore a. m.

nicî nu știa de unde să mai apuce vorba. Copii, și pace, lăce să le mai îngurești zilele, gîndi ea cînd vazu că tinerii îi luară apa dela moară și vrînd-nevrînd se puse cu ei la masă.

Pacea s'a făcut, dar taina trecutului rămase nedezlegată, căci vrajba nu știa nimeni cum s'a născut. Florica nicî nu mai voia să știe de nimic, ear pe Andrei nu-l puteai prinde la vorbă, că te lua pe dinainte și-ți muta mințile cu alte lucruri. În toamnă făcură însă sfințire de casă, cînd Andrei nu putu scăpa. Cantorul cel bătrîn începu a-l descoase, ear lui în fața preotului îi era rușine să-și treacă vorba peste faptă.

— Era pela săpatul dintăi, începu el. Florică i-se puse o durere de cap cînd nu putea să-mi prindă parte la lucru, ș'asa într'o zi rămase acasă. Pela ojiniță, ca tot omul lucrător, mi-am luat și eu straița cu de alde rîndul gurii, și mă pusei pe răzorul drumului. Eacă se ivi o Țigană bătrînă și-mi scoase o bucată de pine „pentru sufletul morților“, apoi se puse pupăză la picioarele mele. Cum e data Țiganului că te lingărește și te ademenește, mă tot duse și m'aduse cu vorba, pînă ntre altele îi spusei și de durerea nevestei. Țiganca, meșteră ca o vulpe bătrînă, puse capu'n pămînt și 'n urmă scoase din sîn „cărțile cele sfinte“ din cari numai Țiganii știu citi, apoi le răsfoi de citevaori și mi-le așternu pe earbă:

— Hm, dragu' maichif... aici e rău... Incepu a slobozi la fumuri și a da din cap ca o mîrtoagă. În sufletul ei, negru ca fundul căldării, punea la cale norocul meu...

— Apoi uite, voinice, ce-a descoperit D-zeu dragu' din cărți: Cică demult, demult, D-zeu și

cu Sfîntul Petre s'au luat pîn lume ca să vadă cum o mai duc oamenii cu binele. Or îi mers ei o cale bună, cînd eacă întîlniră o femeie care se sfădia cu un drac. Dar se certau foc, foc și nu alta.

— Du-te, Petre, și-î desparte, zise drăguțul Dumnezeu care nu iubește cearta.

Merse Sf. Petru, dar abia îi despărți, pînă-ce denou se încăierară. Se întoarse supărat la Dzeu: Pe aștia nu-î poți despărți, Doamne, că amîndoi is ascuțiți la limbă, și niciunul nu lasă din ce știe.

Dumnezeu stătu și se gîndi... — Apoi vom face altcum, Petre. Du-te și le taie capetele la amîndoi.

Sf. Petru facu așa și capetele ălora se rostogoliră la pămînt...

Maî făcură ei cale de o săptămînă pînă ispitiră tot pămîntul, și 'n urmă o luară înapoi spre casă. Ajungînd ear pe lingă locul cu pricina, Dzeu se întoarse către Sf. Petru:

— Du-te, Petre, și le pune ear capetele, că de două săptămîni doar or fi uitînd de sfadă.

Merse Sf. Petru, dar cum era cam bleznit și buimăcit de drumul lung, greși și puse capul femeii la drac, ear al dracului la femeie, și plecară maî încolo...

Și de atunci cite femei s'au prăsit dela cea cu cap de drac, toate 's clătite de minte și rele de nărav. Decît să păzăști o așa muere, mai bine o turmă de epuri, că muerea blăstămată te înșală cînd nicî cu gîndul nu gîndești. Caută la cartea asta roșie; asta-î nevasta D-tale, ear asta neagră de alături e — dracul. Ți-a pus popa cumuna pe

2. Alegerea a doi notari pentru ședințele adunării.

3. Prezentarea raportului general al comitetului asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă, precum și a rapoartelor de casă.

4. Alegerea unei comisii de 5 membri, pentru cenzurarea raportului general al comitetului.

5. Alegerea unei comisii de 5 membri, pentru cenzurarea rapoartelor de casă și a socotelilor.

6. Alegerea unei comisii de 5 membri, cari în țelesul §-lui 5 din statutele societății vor înscrie membri noi, fondatori, pe viață ordinar și ajutători.

7. Citirea conferințelor corăspunzătoare scopului societății anunțate prezidentului înainte de adunare.

8. Inchiderea ședinței.

II.

Ședința a doua: Mercuri, în 17/30 Aug. 1911.

1. Deschiderea ședinței la orele 10 a. m.

2. Citirea sumarului ședinței precedente și verificarea lui.

3. Raportul comisii pentru înscrierea de membri noi.

4. Raportul comisii însărcinate cu cenzurarea raportului casierului.

5. Raportul comisii însărcinate cu cenzurarea raportului general al comitetului.

6. Determinarea locului unde se va ținea adunarea generală în 1912.

7. Alegerea unei comisii de 3 membri pentru verificarea sumarului din ședința a II-a.

8. Inchiderea ședinței.

Sărbări mari la București.

În zilele de 28 August v. (Duminecă), 29 (Țăierea cap. Sf. Ion) și 30 (luarea Griviței) vor avea loc în parcul Carol I. dela Filaret grîndioase sărbări populare, date de Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor.

Pregătirile au început de multă vreme și acum se lucrează cu activitate pentru un succes cît mai strălucit, așa, ca publicul să se poată bucura timp de 3 zile de cele mai alese și mai variate distracții.

Di B. St. Delvancea, ministrul lucrărilor publice, apreciînd însemnătatea acestor extraordinare sărbări, a binevoit să acorde o reducere de 75% pe C. F. R. din orcare punct al țării, astfel, ca toată lumea să poată lua parte la ele. E un avantaj absolut excepțional. Vor veni la ele și Români de peste hotare.

Intrarea la sărbări revine grătituit căci, se fac în schimbul cumpărării unui bilet din loteria Ligei (1 leu).

cap într'un ceas rău, că uită dăduși peste o muere cu cap de drac. Dar nu te supăra, că știu eu leac și ți-o întorc de se face inger. Crezămînt însă să nu-î dai, ci mine să o iai cu D-ta la lucru.

Intr'altă zi, așa bolnavă, Florica trebui să meargă cu mine la cîmp. Abia schimbarăm trei vorbe toată ziua, ear decuseara veni acasă mai devreme, ca să gatiască de cină. Nicî eu n'am întîrziat mult, dar pe_cînd a_junsei acasă, Florica plîngea, plîngea și mi 'nvinuia că n'am lăsat-o acasă, că eacă ne furară două sute de coroane.

— Asta-î isprava cu dracu, gîndiam eu, și prinsei la mîină pe sarmana nevastă, și dăi, dăi, pînă veniră vecinii de mi-o scoaseră din mîni ș'o duseră acasă la părinți.

Noaptea aceia n'am închis ochii deloc. Dimineața dau să ies în grădină, cînd jos lingă porțiță aflu o lulea. O iau în mîină, cînd colo ce să vezi, luleaua care am văzut-o în ceia zi la Țigană. Acu mi s'au deschis ochii. Deaceia i-a trebuit să iau nevasta la lucru, ca pînă atunci să-mi fure banii. Am căpătat minte, dar — tîrziu. Așa am pățit-o cu mîntea mea cea tocită, fie-le pomană la părinți, că înloc să mă trimiță la școală, îl cinstiră pe învățător cu un miel numai să rămîn acasă. Înloc să-î plătiască ca să mă deștepte, îi plătiră ca să mă lase'n prostie.

Acum am învățat, și fără școală, că-î păcat de moarte, să crezi pe prorocii cei mincinoși, cari umblă prin satele noastre cu traista după făină. Cine le întinde o bucatură, păcate își face, nu pomană. Dacă nu le-ar da nimeni, ar fi siliți și ei să lucre, ca alți nimeni de cînte, dar așa le vine mai bine, că-î ținem noi cu prostia noastră.

Intre punctele cari vor compune programul sărbătorilor amintim:

1. Sboruri cu aeroplane.
 2. Expoziția de costume naționale și concurs de costume naționale din toate ținuturile locuite de Români (cu premii).
 3. Dăine, cîntate din caval de ciobani din Vrancea.
 4. Mare tombolă cu toate numerile câștigătoare.
 5. Cinematograf special.
 6. Călușei și dulap.
 7. Serenade venețiene și choruri pe lac.
 8. Muzică militară.
 9. Bal popular cu diferite surprize.
 10. Bătae cu flori, serpentine și confetti.
 11. Dansuri și hore naționale.
 12. Water-chute.
 13. Curse de biciclete și automobil.
 14. Premii de frumusețe și poșta.
 15. Lupte de box, exerciții la bare și jocuri gimnastice.
 16. Artificii și rachete.
 17. Piese teatrale la arenele romane.
 18. Iulian.
 19. Asaltul dela Grivița (30 August) etc. etc.
- Programul special al fiecărei zile se va anunța la timp.
- Inceputul sărbătorilor va fi la ora 10 dim. și vor ține până la 2 ore noaptea.
- Tramvaele vor fi la dispoziția publicului în tot timpul.
- Se prevepe de pe acum afluența ce va fi, ear succesul serbărilor va fi la înălțimea așteptării tuturor.

Ceice vreau să participe la expoziția de costume naționale și produse casnice românești din toate ținuturile locuite de Români, care va fi aranjată în București, în zilele 28, 29 și 30 August v. curent, în înțelesul comunicărilor de sus, — au să trimită obiectele pe adresa doamnei Russu-Sirianul, (în București, Strada Fintinei 1) cu menținerea „Pentru expoziția din parcul Carol, August 1911” spre a fi scutite de vamă.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a Reuniunii învățătorilor români dela școlile confesionale ortodoxe din dieceza Caransebeșului se convoacă pe Duminică, 28 August (10 Septembrie) 1911, la Băile-Erculane, avînd următorul program:

Sedința I.

Duminică la 28 August (10 Septembrie) 1911, înainte de amiază.

1. La orele 9 dimineața chemarea duhului sfînt.
2. La 10 ore deschiderea adunării.
3. Prezentarea rapoartelor și a altor exhibite incurse.
4. Alegerea comisiunilor.
5. Disertația învățătorului Mihai Crăciun: „Cum să se obișnuiască învățătorul a face observări psihologice?”

Sedința II.

Duminică, la 28 August (10 Septembrie), după amiază.

6. Disertația învățătorului Ion Marilă: „Preotul ca director școlar”.
7. Disertația învățătorului Petru Bandu: „Cum trebuie tratat învățămîntul limbei materne ca să treziască cugetarea elevului”.
8. Referada comisiunilor.
9. Defigerea localității pentru adunarea generală din anul viitor.
10. Propunerii.
11. Alegerea funcționarilor și a comitetului Reuniunii.
12. Inchiderea adunării.

Verșet, din sedința comitetului central ținută la 26 Iulie (8 August) 1911.

Traian Hențu,
prezident.

Petru Bandu,
secretar.

„Astra“ la Vranî.

Duminică și-a ținut la Vranî, o comună fruntașă din părțile mînosului Banat, *Despărțămîntului Oravița* al „Asociațiunii” adunarea generală anuală, la care au participat deastădată foarte mulți intelectuali din împrejurime și deosebit de mult popor.

La gara din Vraniuț i-a ieșit înaintea comitetului țărănimea din Iertof, cu fanfara în frunte, sub conducerea inimosului preot *Corneliu Panciovanu*, secretarul agenturii din acel sat vrednic. La alocuția însuflețită de bună sosire a preotului *Panciovanu*, și a încă unui țaran care a oferit călătorilor și un buchet frumos, a răspuns emoționat directorul despărțămîntului, prot. *Victor Poruțiu*.

Convoiul, în frunte cu un măreț banderiu de călărești și care țărănești cu cite 4 și 6 boi, a fost întîmpinat la Podul Vraniului de preoții locului, și cu minunata fanfară a Vrănenților, unde părintele *Balmez*, în cuvinte alese, a poțit pe antestătătorii Despărțămîntului în casa lor, a harnicilor Vrănenți, cei cu cuprinsuri bune și cu moravuri frumoase. Insuflețirea tuturor se întrece cu vremea cea frumoasă. După slujba bis. împodobită de cîntarea maeastră a bravului chor rom. din Oravița-rom. în locul spațios dinaintea bisericeii, sub cer liber, directorul Despărțămîntului, prot. *Victor Poruțiu* a deschis adunarea prin discursul publicat în fruntea foii.

Imediat s'a dat cuvîntul iscusitului cărturar, blăjînușului preot *Petru Sintoma* (Lian) din *Secaș*, care într'o conferință ținută la un nivel înalt literar, a arătat trecutul, prezentul și sperativul viitor al marelui nostru așezămînt cultural, care ast-an își prăznuiește jubileul de 50 ani. După dînsul a urcat tribuna destoinicul nostru țaran *Nicolae Vuc-Săcășanu*, care încă a avut destule de spus, mai ales țărănimei. Doamne, cît de bine îi șede deșteptăciunea lui naturală. Insfîrșit după ascultarea rapoartelor oficiale, cari s'au luat toate la cunoștință, terminîndu-se ședința I. de dimineața, toți străinii s'au așezat la masa comună în ospătăria *Novacovic* unde pentru neînsemnata sumă de 2 cor. tăcimul, ni-s'a servit o masă atît de bună.

D. a. la orele 3 redeschizîndu-se ședința, comisia îndatorată a-și face seama asupra activității comitetului, prin raportorul ei preot *C. Panciovanu* arată că toate s'au aflat în cea mai bună rînduială. Și astfel, după alegerea delegaților: *Dr. Alexandru Coca* (Sasca), *Gheorghe Jianu* (Oravița), *Petru Sintoma* (Secaș) și *Cornel Panciovanu* (Iertof), cari vor avea să reprezinte Despărțămîntul la marea adunare jubilară din *Blaj*, a urmat la ordinea de zi măduvoasa conferință a economistului *Traian Țaranu*, care cu argumente puternice a pledat pentru înființarea, ca și pe alocuția în țările mai înaintate, a tovarășilor economice. Insfîrșit exhaiuindu-se ordinea de zi, după un discurs ocazional al secretarului *Gh. Jianu*, în care recapitulînd spusele tuturor conferențiarilor, arată pestetot foloasele înțelepciunii și ale ascultării povețelor bune, directorul ridică ședința, mulțumind denou harnicilor Vrănenți pentru dragostea de frate și frumoasa primire, căci a fost înadevăr o primire, cum nu cred să se mai fie pomenit pe undeva pe întreg teritoriul „Astrei”. După terminarea ședințelor, s'a întins o horă mare românească la petrecerea populară, la care ne-a delectat admirabila fanfară a țaranilor din Vranî, ear concertul de seara, dat cu concursul bravului chor al țaranilor din Oravița-rom., încă a reușit pe deplin.

Rap.

Apel.

Rugăm cu tot restul pe toți acei P. Stim. domni, Prea Onor. oficii protopresbiterale, Onor. oficii parohiale și Onor. noastre Institute de credit și economii românești, cari au primit dela noi liste de colectare pentru zidirea bisericii gr. or. române din *Panciova*, ca să binevoiască a ne retrimite listele de colectare în timpul cel mai scurt posibil, fie chiar și fără rezultat favorabil, căci avem mare trebuință de ele!

Orașul Panciova din punct de vedere economic și național-cultural e de mare însemnătate pentru întreg neamul românesc. Acest adevăr se confirmă și prin cuvintele de aur ale unui mare și înflăcărat fiu al neamului nostru, cînd zice: „Panciova, acest însemnat oraș de lingă Dunăre, trebuie să devină un centru ideal românesc. Dela Dunăre trebuie să răsune mîndrul nostru glas până

în Macedonia, Tesalia, Epir și Albania, dar și peste Adria până în Italia!”

Ne pare însă foarte rău și ni-e cuprinsă inima de durere, cînd vedem, că cauzele noastre sfinte și naționale din acest colt de țară — unde ne aflăm de veacuri în neîntrebu, a luptă cu Sirbii — nu i-se dă nicio atențiune!

Din 500 de colecte, cite s'au trimis, abia 100 ne-au sosit, cari reprezintă circa 3000 coroane.

Rugăm și pe acei Mult Stim. domni și acele Onor. Corporațiuni, cari eventual n'au primit coale de colectare, să binevoiască a trimite ajutorul lor pentru biserica noastră din Panciova la adresa: „Pancioveana” institut de credit economii în Panciova.

Panciova, în 28 Iulie 1911. În numele bisericii gr.-or. române din Panciova: Ioan Stroea, preot și prezidentul comitetului parohial.

CRONICA.

Duminică s'a ridicat crucea pe noul sion românesc din *Verșet*. La festivitățile țirnosele a luat parte multă lume românească și din împrejurimi. Astfel idealul Românilor din acest centru subdunățean se apropie de realizare. Înălțați sionul!

Grătulăm și noi d-lui *Avar*, harnicului șef al oficiului poștal din localitate, la binemeritata avansare de inspector.

Dorim harnicului nostru colaborator preot *Aurel Popovici* din *Ticvaniul-mic*, care a căzut în boala tifosului, grabnică însănătoșare!

Studentimea rom. din *Seleuș* arangează la 19 curent un concert împreună cu diferite producții pirografice, sub conducerea d-lui *Victor Bojin*.

La *Ticvaniul-mare* a ars, dîndu-i-se foc prin folomocari fără sufler, întreg depozitul de fin al proprietarului *Vasile Iorgovan*. Paguba se urcă la 1000 cor. Da, la Ticvaniul-mare, unde dealtfel de vr'o 15 ani încoaci nu s'a mai întimplat o asemenea rușine.

„Reuniunea de citire și cîntări” din *Ciclovamontană* invită la concertul, împreună cu teatru și petrecere cu joc, ce va avea loc la 28 August, în localul „Bereriei” cu program bogat și variat.

„Reuniunea rom. de cîntări și muzică” din localitate va da la ruga de Sf. Mărie în Grădina de tir o petrecere de vară, împreună cu concert și teatru. Programul îl vom publica în numărul viitor.

Studentimea rom. din *Varadia* arangează la 19 August c. concert împreună cu teatrul „Sluga la doi stăpîni”, de Z. Bărsanu, urmat de petrecere cu dans.

La alergările de căi din Paris a câștigat premiul cel mare de 100.000 franci „Don”-ul ministrului român A. Marghiloman.

Poșta Redacțiunii.

V. P. Gerliște. Reclam trimimitirea din nou a articolului, căci am perdut manuscriptul.

I. R. Blaj. Primit Se va publica în numărul viitor. Ce-i cu schimbul? Salve!

P. S. Satul-nou. Să ne mai dați răgaz; încă nu sîntem în măsură a raporta detaliat asupra „Insoțirii”, nefiind încă detot gata lucrările. Salut. *Don Ramiro*. Toate se vor publica, perînd. Să ne auzim de bine!

Bibliografie.

Biologia și igiena omului de Dr. Adolf Iuba, tradusă în românește de Dr. Ilie Beu, a ieșit de sub tipar și se poate procura dela direcțiunea școlii civile de fete a Asociațiunii. Edițiunea maghiară este aprobată de ministrul instrucțiunii publice; edițiunea românească încă se va înainta, în scurt timp pentru a obține clasula de aprobare. Scrierea aceasta se poate întrebuița cu folos însemneriile teologice și ca manual pentru studenții în pedagogie. Cartea e provăzută 55 ilustrațiunilor practice binereușite. Costă numai 2 cor.

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor-responsabil: *Ilie Oravițanu*.

Totfelul de inserțiuni și reclame se primesc spre publicare în **PROGRESUL** în cele mai avantajoase condițiuni cu prețuri moderate. Reclama e sufletul comerțului. — Prin reclamă la progres!

Aviz.

Avizăm Onoratul public din Recita și jur, că după multă stăruință, cu ajutorul lui Dumnezeu am izbutit a ne începe activitatea la institutul nostru de bani

 „BERZAVA“

în strada principală, lângă biserica rom.

care va servi cu credință la înaintarea economică a fraților noștri Români din aceste părți năvălite de străini.

Din 1 August n. c. stăm la dispoziția On. public dându-ne toată silința a corespunde pe deplin orărilor cerințe, anume: **primim depuneri cu 5%, plătim noi și darea de venit;** acordăm împrumuturi de tot felul, în condițiile cele mai favorabile. Totodată stăm la îndemina On. public românesc și în alte afaceri economice comerciale.

Recița, la 1 August 1911.

Direcțiunea.

5-1

Pentru Saisonul școlar

se capătă în

Prăvălia de manufactură

IULIU WEISS

(telefon 38)

în strada principală din Oravița

Costumuri, pardisiuri, ghețe, pălării, cămeși, izmenți, ciorapi, batiste,

cu prețuri absolut solide. Serviciu prompt și coulant.

Pentru provință se trimite cu plăcere și comande pe ales. 3-1

Anunț.

Două garnituri de mobile, una pentru prinzitor și una pentru dormitor, precum și multe alte obiecte de casă, sînt de vânzare la **Dr. Méhes** și **Dr. Cornean**.

Am onoare a aduce la cunoștință on. public românesc că mi-am deschis

cancelaria advocațională

în **Budapesta**, VIII. strad. Hunyadi 15.

Cu toată stima:

3-2

Dr. Liviu Lința, avocat.

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra focului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în **Sibiu**, strada Cîsnădiei 5, la Agentura principală în **Arad**, la Agentura cercuală din **Oravița** și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

„**PLUGARUL**”
societate pe acții din **Cacova**
dă

5-6%

și plătește și darea după depuneri. Acordă împrumuturi pe obligațiuni și amortizare cu 6-7%, ear personale cu 8%. Escomptează cambii. Asigуреază vite și mijlocește cumpărarea de mașini agronomice.

x-30

Farmacia „La Sf. Gheorghe” Oravița

visa-vis de prăvălia lui R. Goldstein în strada principală.

În farmacia mea, arangeată modern, ce capătă înafară de

tot soiul de medicamente și diferite parfumuri

franceze, engleze, pudră, săpunuri

și alte articole de tot felul atît pentru țerance, cît și pentru damele de elită.

Cu distinsă stimă

ADOLF GROS, apotecar.

În prăvălia lui

I. HAMBURGER

(Casa Klein) în Oravița

se capătă

Ciment foarte bun din Beocin

cu preț moderat.

Albert Jancsus

primind prăvălia lui

G. Ivaskovits din strada principală

„**La mîța neagră**”

își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, **casă solidă-creștină**, unde se capătă și bumbac, cirpe, pînză și mălășuri veritabile, cu **prețuri fixe**, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Oraviței încă se efeptuesc cu promptitudine.

La

Tipografia „Progresul”

în Oravița

se capătă

totfelul de tipărituri,

cu prețuri absolut solide.